

АНАЛИ

ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

ТРОМЕСЕЧНИ ЧАСОПИС ЗА ПРАВНЕ И ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ

Година VII

Јул — Децембар

Бр. 3-4

У читавој досадашњој, сложеној и тешкој, друштвеној и политичкој историји југословенских народа, најновије раздобље које обухвата последњих четрдесет година — раздобље у коме је основана, деловала и борила се Комунистичка партија Југославије — претставља једно од најзначајнијих и најсудбоноснијих. У том раздобљу извршене су дубоке револуционарне промене у свима битним односима и установама јавног живота наше земље, као резултат борбе њених радних маса, а пре свега радничке класе са Комунистичком партијом на челу.

Основана непосредно после стварања прве заједничке државе југословенских народа, — Комунистичка партија Југославије појавила се као готово једина светла тачка за будућност радних маса, тешко разочараних друштвено-политичким и националним основима на којима је та нова државна заједница од почетка била постављена. КПЈ је уливала наду и давала перспективу масама да се буржоаски ред ствари у Југославији може променити, да се капиталистичка експлоатација, национална неравноправност, монархиска самовоља путем борбе могу укинати односно уништити.

Пут Комунистичке партије и њена борба у старој Југославији спадају у ред најтежих и најсложенијих које једна политичка организација може имати. Већ после непуне две године од оснивања забрањена, стављена ван закона и отада стално и тешко прогоњена од стране владајућих режима, Партија је уз то дуго времена била растрзана унутрашњим својим идејним и другим слабостима, а нарочито фракциским борбама у врховима, у руководству потпуно потчињеном Коминтерни које се налазило у иностранству и које није било дорасло крупним задацима које је требало решавати. Тако је после завођења шестојануарске диктатуре то руководство, процењујући погрешно ситуацију и снагу непријатеља, издало било позив на оружани устанак, што је омогућило владајућем режиму да Партији и њеним кадровима нанесе најтеже ударе и штете. Али пораз у таквој битци дао је нове снаге комунистима Југославије и Партија већ после неколико година почиње брзо да обнавља своје редове новим члановима, још чвршћим, неустрашивим, одлучно решеним на највећа одрицања и на крајње жртве. Међутим, већи успеси у борби нису ни онда могли бити постигнути пре свега због тога што је партиско вођство у иностранству било и даље затровано фракционаштвом, бирократизирано у својим односима према Коминтерни, а недовољно упознато и повезано са збивањима у земљи.

И тек када је унутрашњи развитак Партије у земљи омогућио смену руководства и довео 1937 до формирања новог руководства, с другом Титом на челу, почиње нов, пун полет у животу и раду Партије. Учвршћена организационо, у идеолошком погледу очишћена од схватања и утицаја туђих марксизму, она се сва окреће масама, своје народу, вршећи све снажнији утицај не само међу радничком класом, у синдикатима, већ знатно шире, у готово свим друштвеним организацијама које покреће у борбу за решавање основних текућих проблема а истовремено и за више и даље циљеве социјалистичког преображаја друштва. Иако илегална, она на тај начин стварно обједињује све доиста демократске снаге и постаје значајан политички фактор у земљи.

Захваљујући пре свега том придатном раду, својој тесној повезаности с масама и угледу који је стекла у широким слојевима народа, Партија је, иако по броју својих чланова не велика, могла да поведе оружану борбу против фашистичког окупатора, да се стави на чело ослободилачког рата и да, упоредо с оружаном борбом, предузима и остварује низ мера које су у суштини значиле припремање и спровођење социјалистичке револуције у земљи. Тако је стварно још у току Народноослободилачког рата југословенска буржоазија била збачена с власти а народ, руковођен Партијом, остварио све потребне услове за стварање своје нове државе засноване на равноправности свих југословенских народа и за даљи социјалистички развитак југословенског друштва.

На томе тешком а славном путу Партије, и Правни факултет у Београду имао је и има своје одређено место; као једно од попришта на коме се водила револуционарна борба предвођена Партијом и као једно од жаришта напредне, марксистичке мисли, и он на свој начин једним делом своје историје улази у историју Партије.

Већ као Факултет који по свом наставном плану никада није био чисто правни, правнодогматски, већ знатно шири: факултет друштвених и политичких наука, — он је, захваљујући једним делом и низу својих напредних, демократски и антифашистички оријентисаних предатних наставника, омогућавао и остваривао, нарочито у годинама пред рат, у својим учионицама и семинарима, у првом реду у свом познатом студентском Дебатном клубу, једну одређену атмосферу слободне борбе мишљења у којој се развијала марксистичка мисао и јачало револуционарно одушевљење студената. И из редова, претежно сиромашних, студената права, међу децом радника и сељака, Партија је добијала свој борбени кадар и стално све већи број својих присталица. Ту се израђивао један знатан број комуниста стручњака, друштвено-политичких радника, економиста и правника који ће још у току, а нарочито после рата и револуције, преузети руковођење многим најважнијим секторима и службама нашег привредног и државног живота.

Отуда у најтежим годинама ослободилачког рата налазимо велики број студената права и дипломираних правника у редовима руководиоца и бораца Народноослободилачке војске и као организаторе и руководиоце политичких организација и органа нове власти која се у току рата стварала. Многи од њих давали су најлепше примере херојства у борби и пожртвованости на свима дужностима, било на фронту или позадини, на које их је

Партија упућивала. Васпитавани од Партије у духу безграничне оданости идеалима служења своје народу и борбе за стварање новог, социјалистичког друштва, они су у тој борби често жртвовали и своју крв и своје животе, гинући на фронту или у позадини, у тамницама окупатора или на губилиштима. Међу народним херојима који су јуначком смрћу пали у току Народноослободилачког рата и социјалистичке револуције има шездесет девет студената права или дипломираних студената Правног факултета у Београду; међу њима налазе се и многи познати високи политички и војни руководиоци, синови свих наших народа, као што су: Иван Милутиновић, Иво-Лола Рибар, Миладин Павловић, Бајо Секулић, Ђуро Стругар, Трајко Стаменковић, Ратко Митровић, Рифат-Тришо Бурџовић, Махмут-Буш Бушатлија, Павле-Илија Горанин, Кузман-Питу Јосифовски, Страхил-Страшо Пинџур, Славко Мунђан, Руди Чајавец и многи други. Двојицу истакнутих професора Правног факултета у Београду, Ђорђа Тасића и Михаила Илића, убио је фашистички окупатор због њиховог антифашистичког и напредног става.

После тежких година рата и великих жртава, у ослобођеној али од непријатеља опустошеној земљи, студенти и наставници Правног факултета, заједно са свима осталим трудбеницима наше земље, с еланом и пожртвовано учествују у процесу изграђивања социјалистичких друштвених односа којим Партија руководи; посебно својим активним и интензивним учешћем у јавном и политичком животу земље они доприносе бржем револуционарном преображавању нашег друштва, а стручном помоћи наставника правном регулисању нових демократских друштвених односа и изграђивању новог, социјалистичког правног система.

И због тога, због такве своје повезаности с Партијом на њеном историском путу у борби за стварање и учвршћивање социјализма, колектив Правног факултета у Београду прикључује се, радосно и с поносом, прослави четрдесетогодишњице Савеза комуниста Југославије, гледајући у њему авангардни одред радничке класе и предводника на историском путу народа Југославије и посебно на свом путу.